

LIFE INFO dan, Hrvatska

LIFE tematski prioriteti

#EULife19

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo zaštite
okoliša i energetike

European
Commission

LIFE program

Potprogrami i prioritetna područja

Okoliš

Klimatske aktivnosti

- ❖ Okoliš i učinkovito korištenje resursa
- ❖ Priroda i bioraznolikost
- ❖ Upravljanje i informacije na području okoliša

- ❖ Ublažavanje klimatskih promjena
- ❖ Prilagodba na klimatske promjene
- ❖ Upravljanje i informacije na području klime

LIFE prioritetno područje

Inovativne tehnologije u
području okoliša i učinkovitosti
resursa

LIFE tematski prioriteti

- Vode, vključujući morski okoliš
- Otpad
- Učinkovito iskorištavanje resursa, vključujući tlo, šume te zeleno i kružno gospodarstvo
- Okoliš i zdravlje, vključujući kemikalije i buku
- Kvaliteta zraka i emisije, vključujući urbanu okolinu

Vode, uključujući morski okoliš

- **Upravljanje rizicima od poplava i/ili suše**
 - Upravljanje rizicima
 - Pitanja hidromorfoloških pritisaka
 - Kemijski onečišćujuće tvari
 - Mjere za uštedu vode

Vode, uključujući morski okoliš

- **Upravljanje pomorskim i obalnim područjem**
 - Održivost ljudskih djelatnosti
 - Smanjenje ispuštanja otpada ili onečišćujućih tvari u more
- **Vodna industrija**
 - Pročišćavanje komunalnih voda
 - Učinkovito pružanje vodnih usluga
 - Učinkovitost upotrebe reciklirane ili pročišćene vode

Otpad

- **Provedba zakonodavstva o otpadu**
 - Smanjenje stvaranja otpada
 - Prikupljanje, sortiranje, recikliranje i ponovna uporaba
 - Provedba inovativnih rješenja
 - Ograničavanje odlagališta
- **Otpad i učinkovito korištenje resursa**
 - Provedba novih poslovnih modela/pristupa za podupiranje učinkovitog korištenja resursa

Učinkovito iskorištavanje resursa, uključujući tlo, šume te zeleno i kružno gospodarstvo

- **Provedba pojma kružnog gospodarstva**
 - Preobrazba MSP-ova
 - Socijalna dimenzija u vrijednosnom lancu
- **Tlo - održive prakse upravljanja tlom**
 - Prekrivanje tla (ublažavanje i nadoknada)
- **Šume - intenzivnije upravljanje šumama**
 - Uzgoj na požar otpornih šuma
 - Upravljanje šumama

Kvaliteta zraka i emisije, uključujući urbanu okolinu

- **Zakonodavstvo o kvaliteti zraka i Direktiva o industrijskim emisijama**
 - Pобољшanje kvalitete zraka i smanjenje emisija lebdećih čestica
 - Održiva mobilnost cestovnog prometa
 - Održivo zrakoplovstvo i mobilnost necestovnih pokretnih strojeva (NRMM)
 - Smanjenje emisija amonijaka, metana i lebdećih čestica iz poljoprivrede

Kvaliteta zraka i emisije, uključujući urbanu okolinu

- **Provedba direktive o industrijskim emisijama**
 - Tehnike za sprječavanje i smanjivanje onečišćenja
- **Urbana okolina (održivo planiranje i projektiranje)**
 - Javni gradski prijevoz i mobilnost
 - Lokalna proizvodnja hrane
 - Urbani ekosustavi i njihove usluge

Okoliš i zdravlje, uključujući kemikalije i buku

- **Kemikalije**
 - smanjenje učinka na okoliš ili ljudsko zdravlje
- **Buka**
 - smanjenje u urbanim područjima
- **Industrijske nesreće**
 - mapiranje rizika za ljudsko zdravlje i okoliš

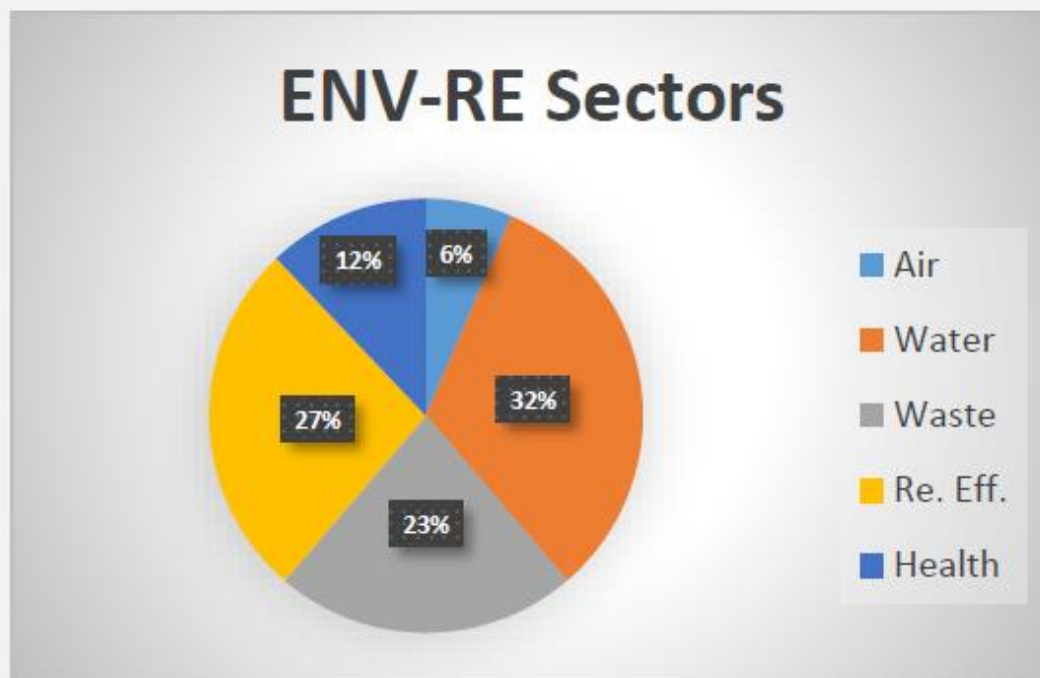

Natječaj 2018.

Pozvani u drugu fazu – 124 projektnih prijedloga

Primjeri tema za LIFE projekte

- **Upotreba nusproizvoda kao sekundarne sirovine**
- **Pročišćavanje voda i njihova sekundarna primjena**
- **Prirodna rješenja za zadržavanje voda, uklanjanje onečišćujućih tvari prirodnim procesima**
- **Upotreba električnih vozila ili vozila s niskim emisijama u cestovnom prometu**

LIFE prioritetno področje

Zaštitu prirode i biološke
raznolikosti

EU pravni okvir iz područja zaštite prirode

EU Direktiva
o pticama

EU Direktiva
o staništima

Zaustavljanje gubitka i
očuvanje bioraznolikosti
u EU

Financijska pomoć u provedbi EU politika

EU Strategija za bioraznolikost 2020:

1. potpuna provedba direktiva o pticama i staništima
2. održavanje i poboljšavanje ekosustava i njihovih usluga
3. povećanje doprinosa poljoprivrede i šumarstva očuvanju bioraznolikosti
4. osiguravanje održivog korištenja ribljih resursa
5. borba s invazivnim vrstama
6. pomoć u sprječavanju gubitka bioraznolikosti na globalnoj razini.

Priroda

- 1. Pобоljšanje statusa očuvanja natura vrsta i staništa**
- 2. Pобоljšanje statusa očuvanja svih vrsta s dodatka direktiva ako su u nepovoljnom statusu**
- 3. Morska staništa i vrste s dodatka direktiva.**

Bioraznolikost

- 1. Zelena infrastruktura**
- 2. Integracija bioraznolikosti u poslovne i financijske odluke**
- 3. Ugrožene vrste i staništa koje se ne nalaze na dodacima direktive o staništima**
- 4. Strane invazivne vrste.**

Preporuka za natječaj 2019.

- Provedba Akcijskog plana za prirodu, ljude i ekonomiju

An Action Plan for nature, people and the economy

- Naglasak na LIFE GIE projekte

- postavljanje ad hoc programa obuke i mehanizama potpore za uprave koje se bave odobravanjem zahtjeva Direktive o pticama i staništima za Natura 2000 te pravila o zaštiti vrsta

- LIFE projekti koji definiraju „nepoznato“

- Staništa/vrste s visokim postotkom statusa „nepoznato“ u izvješćima
 - 7% procjena staništa
 - 17% ne-ptičjih vrsta
 - 16% ptičjih vrsta

Preporuka za natječaj 2019.

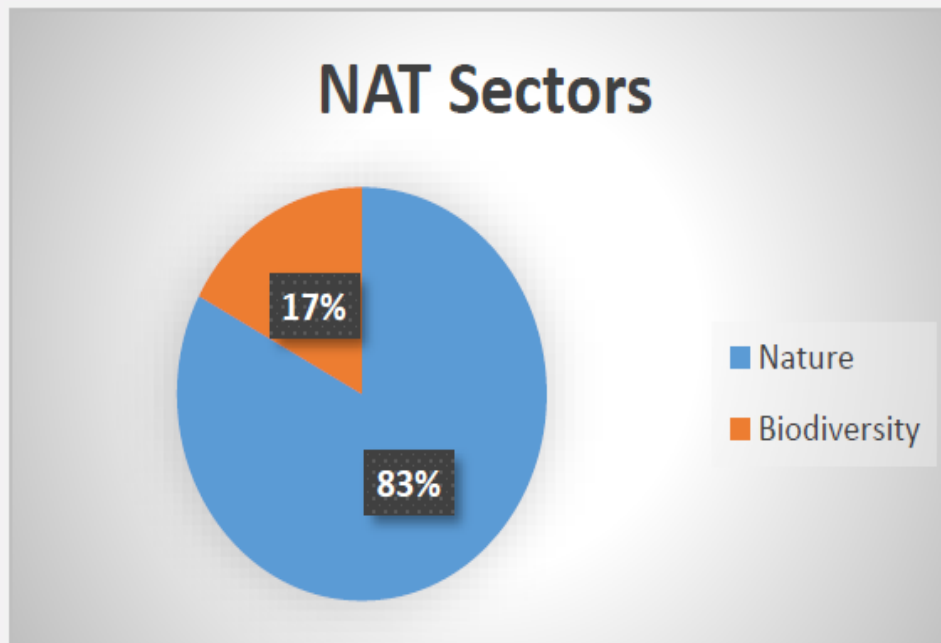
- **LIFE projekti koji provode Akcijske planove za vrste**
 - Novi EU akcijski plan za (44 vrste) šišmiša - [Action Plan for the Conservation of All Bat Species in the European Union](#)
 - EU akcijski plan za više vrsta za 16 ptičjih vrsta – [LIFE EUROSAP](#)
- **LIFE projekti za adresiranje „Scientific Reserve”**
- **Podizanju svjesnosti o Natura 2000 i prednosti koje oni donose**

Natječaj 2018.

Pozvani u drugu fazu – 105 projektnih prijedloga

Primjeri tema za LIFE projekte

Priroda:

- Konkretna mjera očuvanja vrsta s dodatka Direktive
- Obnova staništa
- Provedba postojećih planskih dokumenata

Bioraznolikost:

- Zelena i plava infrastruktura
- Očuvanje ugroženih i endemskih vrsta
- Borba s invazivnim vrstama

LIFE prioritetno področje

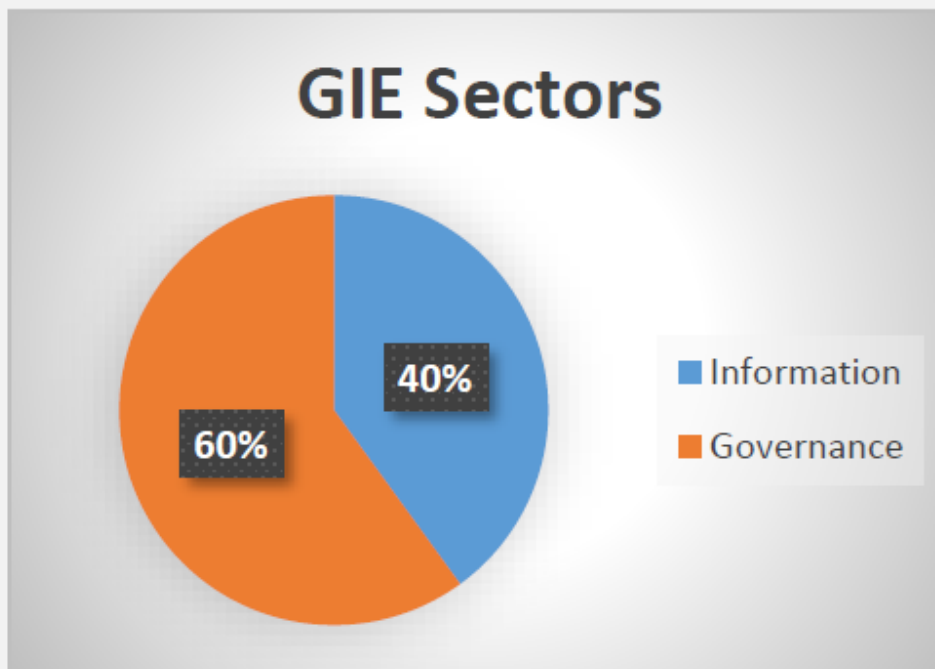
Upravljanje i informiranje na
području okoliša

Natječaj 2018.

Pozvani u drugu fazu – 20 projektnih prijedloga

LIFE teme

- **Podizanje razine svijesti o okolišnim problemima, politikama zaštite okoliša EU-a**
- **Poboljšanje okolišnih informacijskih sustava kojima upravljaju javna tijela**
- **Poboljšanje kapaciteta i kvalitete javne uprave**
- **Razvoj, promicanje, provedba i/ili usklađivanje dobrovoljnih pristupa i njihove uporabe**

LIFE teme

- **Podupiranje usklađenosti s pravilima zaštite okoliša**
- **Razvoj i uporaba inovativnih alata i aktivnosti za promicanje, nadzor i osiguravanje usklađenosti**
- **Poboljšanje rješavanja pritužbi u području zaštite okoliša i podnesaka javnosti u javnim tijelima**
- **Promicanje pristupa pravosuđa u pitanjima zaštite okoliša i /ili posredovanju**

LIFE prioritetno područje

Prilagodbu i ublažavanje
klimatskih promjena

Sinergije politika

Ublažavanje klimatskih promjena (CCM) relevantna područja politike

1. Smanjenje emisija stakleničkih plinova u sektorima koji nisu obuhvaćeni EU ETS-om
2. Obračun emisija i provedba mjera ublažavanja klimatskih promjena u sektoru korištenja zemljišta
3. Razvoj praksi upravljanja zemljištem za smanjenje emisija
4. Poboljšanje EU ETS-a i smanjenje emisija u industrijskoj proizvodnji
5. Doprinos provedbi Montrealskog protokola i njegove izmjene iz Kigalija i Uredbe EU-a o fluoriranim stakleničkim plinovima
6. Praćenje emisija stakleničkih plinova i izvješćivanje tijela

Prilagodba klimatskim promjenama (CCA) relevantna područja politike

1. Prilagodba u gradovima i planiranje korištenja zemljišta koje ograničava učinke klimatskih promjena
2. Otpornost infrastrukture, uključujući primjenu plavo-zelene infrastrukture i pristupa prilagodbi utemeljenih na ekosustavu
3. Održivo upravljanje vodom u područjima koja su sklona suši, upravljanje poplavom i obalnim područjima
4. Otpornost sektora poljoprivrede, šumarstva i turizma, uključujući na otočnim i u planinskim područjima

Upravljanje i informiranje na području klime (GIC) relevantna područja politike

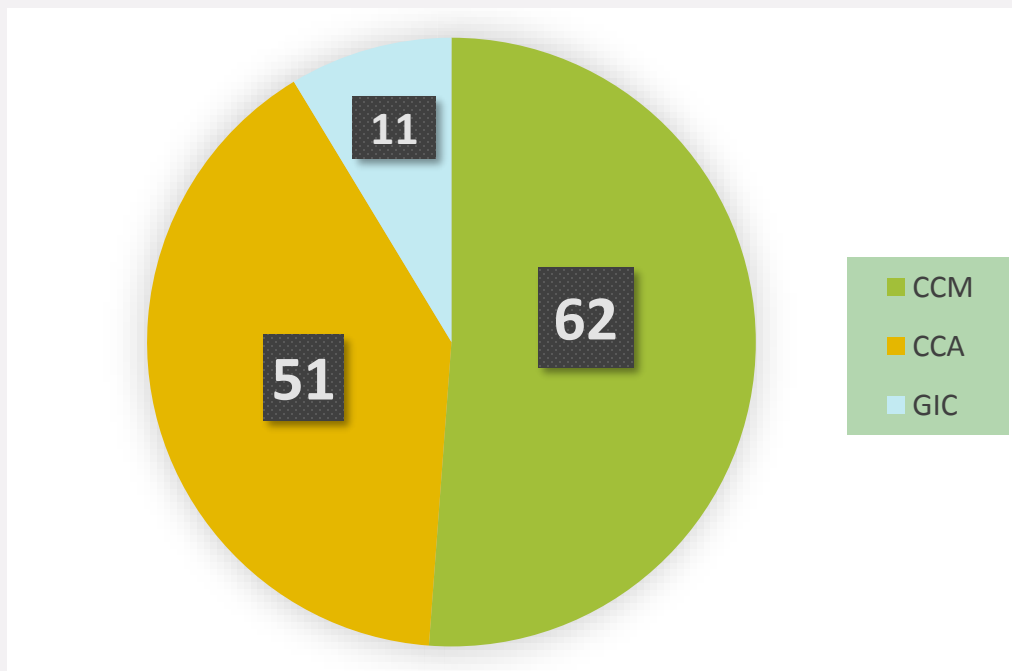

1. Razvoj i provedba nacionalnih strategija za klimu i energiju do 2030. i/ili do sredine stoljeća
2. Poticanje promjena u ponašanju, uvođenje aktivnosti za smanjenje emisija i učinkovito korištenje resursa u sve sektore
3. Ocjena funkcioniranja EU sustava trgovine emisijama stakleničkih plinova koju provode nadležna tijela
4. Izgradnja kapaciteta, podizanje svijesti krajnjih korisnika i dionika u lancu distribucije opreme koja sadrži fluorirane stakleničke plinove
5. Praćenje, ocjenjivanje i evaluacija klimatske politike
6. Najbolja praksa i aktivnosti podizanja razine svijesti o potrebama za prilagodbom

Natječaj 2018.

Ukupno prijavljeno : 124 projektna prijedloga

Primjeri tema za LIFE projekte

Primjeri projekata za ublažavanje:

- Testiranje novih industrijskih procesa koji smanjuju potrošnju energije pri proizvodnji
- Testiranje novih proizvoda (npr. građevinskih materijala) za smanjenje potrošnje energije u zgradarstvu
- Testiranje novih tehnologija za OIE (dobivanje i/ili skladištenje energije)

Primjeri tema za LIFE projekte

Primjeri projekata za prilagodbu:

- Razvoj i testiranje mjera prilagodbe poljoprivrednog sektora
- Razvoj i testiranje mjera prilagodbe šumarskog sektora
- Razvoj i testiranje mjera prilagodbe u gradovima
- Razvoj i provedba mjera od poplava

Preporuke

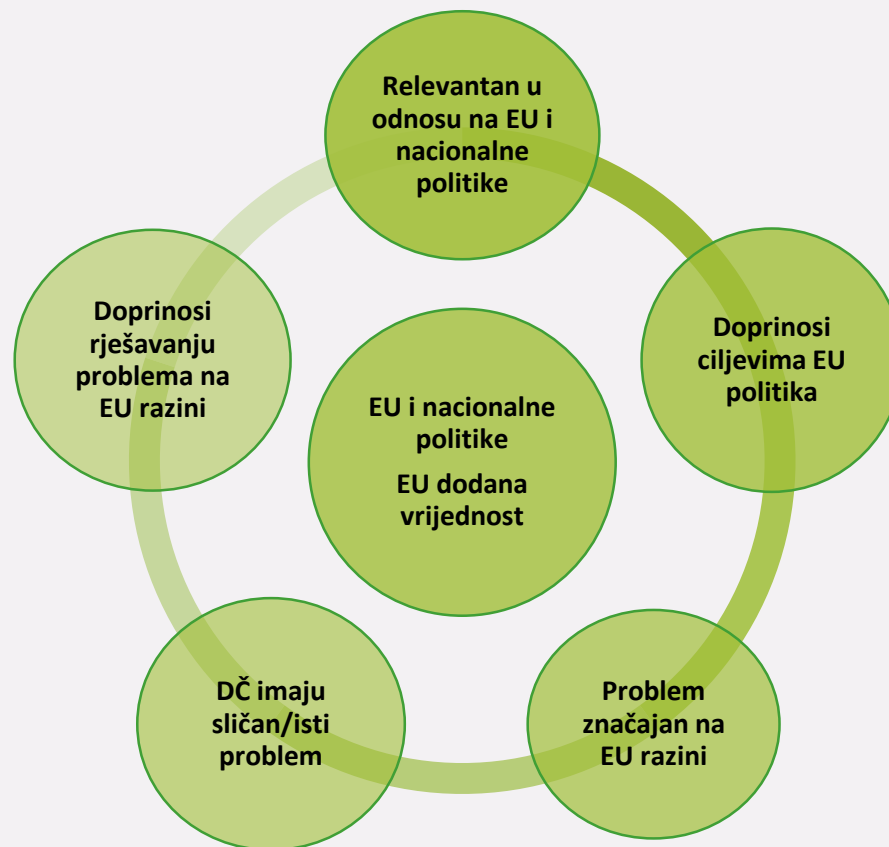
Prikazati relevantnost projekta u odnosu na aktualne politike iz pojedinog područja.

- Doprinos razvoju i provedbi politika i zakonodavstva
- Jasna poveznica i s lokalnim, regionalnim i nacionalnim politikama

Program LIFE ima za cilj kroz LIFE projekte rješavanje EU okolišnih i klimatskih problema

Preporuke

Provjeriti poklapa li se tema Vašeg projektnog prijedloga s onim iz Višegodišnjeg programa rada za program LIFE 2018.-2020.

Prilog III. Uredbi o programu LIFE

- (b) **Tematski prioriteti za otpad:** aktivnosti za provedbu posebnih ciljeva za otpad određenih u Planu za Europu učinkovitih resursa i Sedmom akcijskom programu za okoliš, posebice:
- i. integrirani pristupi za provedbu planova i programa za otpad;
 - ii. aktivnosti za provedbu i razvoj zakonodavstva Unije o otpadu, s posebnim naglaskom na prvim koracima hijerarhije na području gospodarenja otpadom Unije (sprječavanje, ponovna uporaba i recikliranje);
 - iii. aktivnosti za učinkovito korištenje resursa i učinak životnog ciklusa proizvoda, obrasce potrošnje i dematerijalizaciju gospodarstva.

U području otpada, Planom za Europu učinkovitih resursa i Sedmim akcijskim programom za okoliš nastoje se ostvariti sljedeći opći ciljevi do 2020.:

- smanjenje stvaranja otpada,
- maksimalno recikliranje i ponovna uporaba,

Korisne poveznice

- **Višegodišnjeg programa rada za program LIFE 2018.-2020.**
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0210&from=HR>
- **LIFE baza projekata**
 - <http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>
- **EU Direktiva o pticama**
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147&from=EN>
- **EU Direktiva o staništima**
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=EN>
- **EU Strategija za bioraznolikost 2020**
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0244&from=EN>
- **Akcijskog plana za prirodu, ljude i ekonomiju**
 - http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/communication_en.pdf

Više informacija

www.lifeprogramhrvatska.hr
ec.europa.eu/life

@LIFEprogramme

LIFE program Hrvatska

LIFE programme

Jelena Čačulović, jelena.caculovic@mzoe.hr